

סל הענבים

מאת א. אונגרפלד

המסמלים את קיבוץ העם במר
לדתו — בחוף יפו. הם מבק
שים ידיעות על משפחת השר
האלוף ידידת הישראלי — השם
ידידה שהוא כינוי לשלמה המ
לך, רומנו כנראה על אחדות העם
ועל שלמות המלכות המשגשגת.
סיפור זה הוא ברוח הרומנים
של התעלומה והמסתורין שהיו
רווחים באירופה בראשית המאה
הי"ט.

הסיפור בשם „לארץ מולדת“
לאליעזר בן יהודה, הוא תיאור
עלייתו עם אשתו דבורה לארץ.
הרשימה הציונית ורבת דאומור
„עמק השדים“ של סלימן מנחם
מני — „עלה מבגדד לארץ —
מביאה מהווי החיים של הספר
דים בארץ. כן ניתן בקיצורים
מעטים סיפורו הידוע של זאב
יעבץ „חרבות לאתים“, המתאר
חיים אידיליים של עולים שהתערו
בארץ כעובדי אדמת הציור „חמי
שה עשר באב“ לשמואל רפא
לזנוץ נכתב למסרת תעמולה לי
טובת „חברת ישוב ארץ הקר
דש“, שביקשה להעביר להקלאות
צעירים מבני הישוב הישן בני
רושלים. הסיפור „מחיי בני ציו“
של ישעיהו רפאלוויץ נכתב גם
הוא למטרות החברה הנ"ל. הסי
פור „סל הענבים“ — שבשמו
קרא הקובץ שלנו — הוא מרי
עמו של הושע אייזנשטטבר
זילי וגיבורו הוא ר' שמרל המת
מיד, שהורתו ולידתו בקדושה
בין חומות ירושלים, הוא שפרש
מן „החלוקה“ ומתפרנס סן הח
נות למלח של יענטע אשתו. הוא
מתנגד קנאי לישוב החדש שחקל
אין מאבילים את הישוב עזילה,
טבל ודמאי, ועל כן הוא מסוב
לאכיל כפל הענבים ששלח לו
קרובו האילר מקרית ענבים, אבל
הוא חוזר בו מחשד זה. לאחר
שראה בעיניו כי הרב אכל בלי
השש מענבים אלה והוא יוצא
למושבת כדי לבקר אצל קרובו
ולסיימו.

חוף מסיפוריתם של יעבץ ור
הושע אייזנשטטברזילי, הרי
שאר הסיפורים בקובץ, ערכם ה
ספרותי הוא רק בזה, שנשמעים
בהם הרי אותה הקיפה גליה יר
דני הקדימה מבוא לספר ובראש
כל סיפור מסרה בקיצור את תול
דות חייו של המספר וכן כמה
נתונים גיבליוגרפיים.

אין לו ארץ בעולם שהרבו כל
כך להתפלל, לחקור, להגות,
לשיר ולספר עליה, כמו על ארץ
הצבי, וביחוד רבו השבחים על
כגולותיה של ארץ זו ועל מעלר
היקן והכוננותיהן של דרית, שהי
די כל מה שזוכן בתוכה, שומע
קדושה עליונה וקורן מווי האור
של שבעת הימים, זו היחה ארץ
ישראל של מעלה, ארץ ישראל של
האגודה, ארץ הגלאות, עטופה
מסתורין וקדושה, מחנו החלומות
ובוסופים, מוקד געגועיו של עם
גולה ונודד ומסורט וממושך, על
עברו המפואר, וגיא חזיון לחתי
גשמות תקוותיו, וכל צייה ושמה
בראו לנו כגן ה' הפורח באביביו
הנצחיים, ראשית המטה בתיאור
הספרותי של המציאות הארצית
ראליה, באה עם יסודה של עתר
גית חולנית בירושלים בשנת
ר.ח.ג. ובתחומה של עתונות לר
חמת זה, שהיא תולדות התמג
שנת בין ישן לחדש, נתפתחו
ראשוני ניצנית של הספרות בארץ
ישראל — סיפורים ותיאורי טבע
ופליסופים וסאטירות, שהיו נרד
עם תיאורי הווי וציורי טבע
ודיוקנאות של אדם וחברה, ואף
שיחה חולין ראשונות בעברית
של יום יום, ולקט מסוגי הכתי
בה הללה שהחינו להתמודד עם
החוויה הארצישראלית, והמסוג
רת, במלי הלשון הקמה לחחייה,
קובא בקיבוץ „סל הענבים“.)

רישומותיהם וסיפוריהם של אחד
עשר המתברים המובאים לדוג
מה מהווים נדבך של ספרות
עברית מתחדשת במולדתה, הקובץ
נפתח בסיפורו של א. ב. לזנוץ
בשם „האברך מירושלים“, חלקה
בסיפורו „מסע בארץ פלשת“, ור
הוא ראשון לתיאורי מסע בארץ
ישראל, שמטרתו היחה לקרב את
לב הקורא לארץ אבות, לאתרים
ההיסטוריים ולהקן תקומתה, בר
מבנה וברוח האידיליה השפוכה
עליו, הוא מזכיר את סיפורו ה
ארצישראלי של זאב יעבץ, אהר
ריו מובאים קטעים מתוך פרקי
הסיפור „מסע גיא חזיון“ לי. ב.
סלומון, שבו מתאר המחבר עליי
הם של יהודה ואפרים — שמות

* סיפורים ארצישראליים בתקופת
העליה הראשונה, (ליקטה הוצר
סיפה מבוא וצינונים: גליה יר